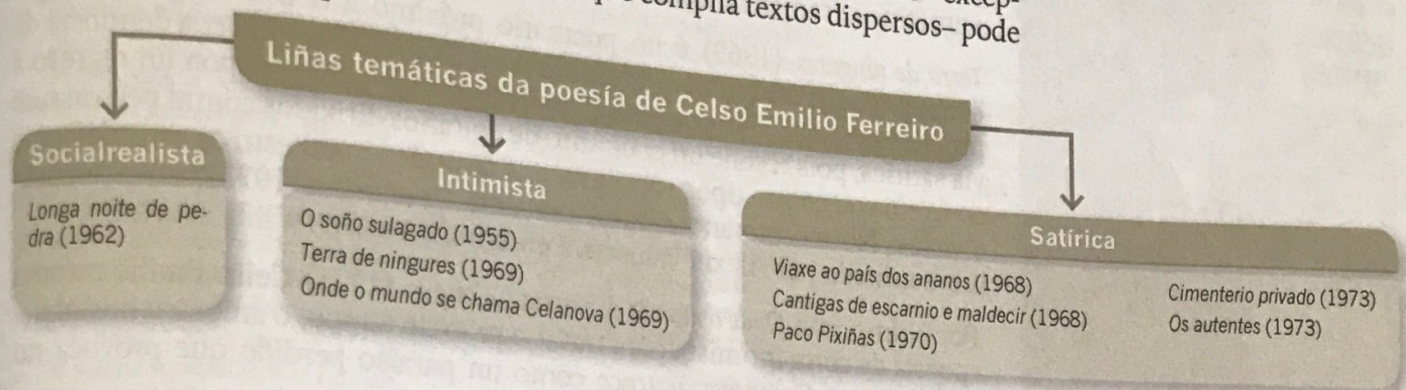

A poesía de Celso Emilio Ferreiro iníciase con *O soño sulagado* (1955) –aínda que o escritor xa tiña escrito con anterioridade numerosos poemas soltos–. Nesta obra priman a dor e o desgarró existencial, mais tamén se inclúen composicións que mostran unha fonda preocupación pola situación social e que avanza a liña de *Longa noite de pedra* (1962).

Longa noite de pedra (1962) insírese plenamente na temática socialrealista que triunfaba na poesía da altura. O celme do poemario parte do período que o autor pasou no cárcere en 1937, mais algúns dos poemas foran escritos antes da guerra e outros foron compostos con posterioridade. A crítica estableceu un paralelismo entre a imaxe *longa noite de pedra* e a ditadura franquista.

Debido á censura a obra coñece diferentes edicións e modificacións até que en 1975 a Editorial Castrelos publica a versión que Celso Emilio considera definitiva. Esta, por mor do prolongado do seu proceso compositivo, presenta unha grande variedade de temas: a crítica das inxustizas sociais, a defensa de Galiza, a reivindicación do galego, o posicionamento do lado da persoas marxinaas etc.

Este poemario constitúe unha das obras da literatura galega que gozou de máis éxito e que conta con máis traducións. Alén disto, moitas das súas composicións foron musicadas nos anos sesenta polos grupos que conformaron a Nova Canción Galega, o que as tornou aínda máis populares.

Con *Viaxe ao país dos ananos* (1958) Celso Emilio ábrese a unha vía poética que non tiña explorado até o momento: a poesía satírica. Nesta obra o autor celanovés mostra a súa visión particular da emigración; os “ananos” son para el seres moralmente eivados que representan certos persoeiros da colectividade galega de Caracas. *Cantigas de escarnio e maldecir* (1968) e *Paco Pixiñas. Historia dun desleigado contada*

Celso Emilio Ferreiro

En 1940 comeza a traballar en Pontevedra. Nesta cidade participa na edición da colección poética Benito Soto (1948), ao tempo que publica en diferentes revistas.

En 1950 trasládase a Vigo, onde se forxa como poeta en galego e se reafirma nos seus posicionamentos políticos; así, en 1964 forma parte do núcleo fundador da Unión do Povo Galego (UPG).

Dous anos máis tarde, en 1966, Celso Emilio acepta un cargo político en Venezuela e entra a formar parte da Hermandad Gallega, da cal é expulsado en 1968 –experiencia que dá lugar á visión pexorativa do exilio galego presente en varias das súas obras–.

En 1973 retorna a España e establece a súa residencia en Madrid, desde onde continúa escribindo en galego mentres se ocupa da dirección da Aula de Cultura do Ateneo.

O autor celanovés abandona a UPG en 1974, mais tres anos despois volta á política activa, primeiro como afiliado do Partido Socialista Galego (PSG) dentro da Candidatura Democrática Galega e posteriormente como militante do Partido Socialista Obreiro Español (PSOE). Falece en Vigo en 1979.

Celso Emilio Ferreiro nace en Celanova (Ourense) en 1912. É o fillo menor dunha familia de tradición galeguista que gozaba dunha posición acomodada. A súa militancia política, aliñada sempre coa esquerda, faise patente desde moi novo; así, xa en 1932 funda, xunto con Xosé Velo Mosquera, as Mocidades Galeguistas de Celanova.

No ano 1937 Celso Emilio é obrigado polo exército franquista a incorporarse a filas e é enviado á fronte de Asturias, onde coñece a súa futura muller, María Luisa Moraima, unha presenza constante na súa obra poética. Nese mesmo ano acaba encarcerado por realizar publicamente unha crítica ao réxime franquista; inspírase nesa estadia na cadea para compor *Longa noite de pedra* (1962).

por *il mesmo* (1970), publicadas baixo o pseudónimo Arístedes Silveira, enmárcanse tamén nesta liña satírica.

Terra de ningures (1969) é un poemario próximo a *O soño sulagado*, xa que conxuga a reflexión sobre a emigración e a memoria da terra coa denuncia de problemas sociais. No entanto, *Cimiterio privado* (1973) supón un regreso á vía satírica, pois recolle un conxunto de epitafios dirixidos contra personaxes concretos ou contra tipos sociais en que se poñen manifesto os seus defectos e vicios. No mesmo ano o autor presenta *Os autentes* (1973), un poemario breve asinado por Alexis Vainacova encadrado tamén na liña satírica.

Por último, con *Onde o mundo se chama Celanova* (1975) Celso Emilio retoma a poesía de corte intimista para tratar o paso do tempo, o amor e a nostalxia. A infancia en Celanova aparece como un paraíso perdido que provoca no autor unha fonda saudade.

Aínda que destacou especialmente como poeta, Celso Emilio Ferreiro deixou algunhas mostras do **xénero narrativo**. A primeira delas foi *A fronteira infinda* (1972), un conxunto de relatos de carácter autobiográfico que recollen a experiencia da emigración en Venezuela. O autor mantén a esta liña autobiográfica en *A taberna do galo* (1978), a primeira parte dun proxecto de memorias que ficou inconcluso.

Actividades

1. Cantos pseudónimos literarios utilizou Celso Emilio Ferreiro? Hai algún outro/a autor/a desta época que tamén recorra a eles?
2. Celso Emilio foi un autor moi crítico coa sociedade do seu tempo. Seguindo o modelo textual de *Cimiterio privado*, compón un poema breve en que se critique un vicio ou un defecto da sociedade actual.
3. En pequenos grupos transformade un dos textos do poeta nun rap e grave un videoclip para presentar na aula. Podedes inspirarvos na versión de *Deitado fronte ao mar*, de Dios Ke Te Crew.

Antoloxía

Texto 1

Longa noite de pedra

O teito é de pedra.
De pedra son os muros
i as tebras.
De pedra o chan
i as reixas.
As portas,
as cadeas,
o aire,
as fenestras,
as olladas,
son de pedra.
Os corazóns dos homes
que ao lonxe espreitan,
feitos están
tamén
de pedra.
I eu, morrendo
nesta longa noite
de pedra.

Longa noite de pedra (1962)

Texto 2

Deitado fronte ao mar...

Lingoa proletaria do meu pobo
eu fáloa porque sí, porque me gusta,
porque me peta e quero e dame a gaña
porque me sai de dentro, alá do fondo
dunha tristura aceda que me abrangue
ao ver tantos patufos desleigados,
pequenos mequetrefes sin raíces
que ao pór a garabata xa non saben
afirmarse no amor dos devanceiros,
falar a fala nai,
a fala dos abós que temos mortos,
e ser, co rostro erguido,
maríñeiros, labregos do lingoaxe,
remo i arado, proa e rella sempre.

Eu fáloa porque sí, porque me gusta
e quero estar cos meus, coa xente miña,
perto dos homes bos que sofren longo
unha historia contada noutra lingoa.

Non falo pra os soberbios,
non falo pra os ruís e poderosos
non falo pra os finchados,
non falo pra os estúpidos,
non falo pra os valeiros,
que falo pra os que agoantan rexamente
mentiras e inxusticias de cotío;
pra os que súan e choran
un pranto cotidián de volvoretas,
de lume e vento sobre os ollos núos.
Eu non podó arredar as miñas verbas
de tódolos que sofren neste mundo.

E ti vives no mundo, terra miña,
berce da miña estirpe,
Galicia, doce mágoa das Españas,
deitada rente ao mar, ise camiño...

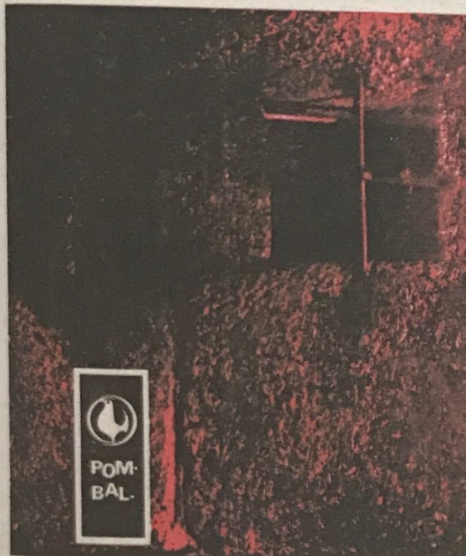
Longa noite de pedra (1962)

Texto 3

"Irmaus"
Camiñan ao meu rente moitos homes.
Nonos coñezo. Sonme estranos.
Pero ti, que tealcontras alá lonxe,
máis alá das sabanas e das illas,
coma un irmáu che falo.
Si é túa a miña noite,
si choran os meus ollos o teu pranto,
si os nosos berros son igoales,
coma un irmáu che falo.
Anque as nosas palabras sean distintas,
e ti negro e eu branco,
si temos semellantes as feridas,
coma un irmáu che falo.
Por enriba de tódalas fronteiras,
por enriba de muros e valados,
si os nosos sonos son igoales,
coma un irmáu che falo.
Común temos a patria,
común a loita, ambos.
A miña mau che dou,
coma un irmáu che falo.

Longa noite de pedra (1962)

LONGA NOITE CELSE EMILIO FERREIRO DE PEDRA

Texto 4

"Prá mocidade"
Tendes que alcender un facho
de baril inconformismo.
Non, non, diredes decote
aos profesores de mitos
que queren de contrabando
pasar falsos paradisos.

Non, non, diredes arreo
aos que van no seu machiño
cabalgando moi contentos
entre nubes de outimismo.

Non, non, debedes decir
aos que minten por oficio.
A verdá, soio a verdá
da terra na que vivimos,
labrada en berros de lume,
nascida en berce cativo.
A verdá, soio a verdá
da terra na que nacimos.

Viaxe ao país dos ananos (1968)

Texto 5

"Digo Viet Nam e basta"
Digo bomba de fósforo.
Apenas digo nada.

Digo lombriga e larva
de carne podrecida.

Digo nenos de nápalms,
terror de noite e selva,
fedor de cidade e cloaca.

Fame, suor, aldraxe,
pugas de aceiro, antropofaxia.

Digo guerra bestial,
terror de terra, crime, lume, lava,
estoupido, verdugo
e mortandade en masa.
Digo gas abafante.

Apenas digo nada.
Digo yanqui invasor,
depredador de patrias.

Digo plutonio, pentágono,
esterco bursátil, palanca,
Presidente, gadoupa,
chuvia, amargura, baba.

Digo petróleo, ferro,
mineral, trampa,
lobo, caimán, polaris, cóbrega,
miseria, diplomacia.
Digo devastación que USA, usa.

Apenas digo nada.
Digo Viet Nam i está xa dito todo
cunha soia palabra.

Pra abranguer a vergonza do mundo,
digo Viet Nam e basta.

Viaxe ao país dos ananos (1968)

Texto 6

"O neutro"
Diante das aldraxes
e as inxustizas,
lavou as mans.
Era un porcallento moral.

Cimiterio privado (1973)

Texto 7

"Xaneiro, 1972 II"
Cando quero vivir
digo Moraima.
Digo Moraima
cando semento a esperanza.
Digo Moraima
e ponse azul a alba.

Cando quero soñar
digo Moraima.
Digo Moraima
cando a noite é pechada.
Digo Moraima
e ponse a luz en marcha.

Cando quero chorar
digo Moraima.
Digo Moraima
cando a anguria me abafa.
Digo Moraima
e ponse a mar en calma.

Cando quero surrir
digo Moraima.
Digo Moraima
cando a mañá é crara.
Digo Moraima
e ponse a tarde mansa.

Cando quero morrer
non digo nada.
E mátame o silencio
de non decir Moraima.

Onde o mundo se chama Celanova (1975)